

Den lilla ugglan

Lene Mayer - Skumanz / Salvatore Sciascia
Sylvia Mård (översättning)

För mycket längesen när djur och människor fortfarande talade samma språk, bodde en liten ugglan i skogen bortom Drömmarnas berg. Hon var minst bland sex syskon och den sista som lämnade bohålet i det gamla trädet.

Mamma och pappa ugglan lärde henne att flyga, fånga möss och solbada på ugglevis.

Sen sa de:- Var nu en modig liten ugglan och se dig omkring i världen!

-Är jag inte för liten för det då? frågade den lilla ugglan.

Mamma och pappa ugglan knäppte med näbbarna och sa vänligt men bestämt: -Den Stora Ugglan-som-har-skapat-allt, skyddar dig på färden! Reglerna kan du: "Döda ditt byte så snabbt att det inte känner någon smärta, smaken kommer fram bättre då. Var glad över varje ljus, hur svagt det än är. Och det där med att flyga långt ...

Flyga lär man sig bara genom att flyga, det är allt som behöver sägas."

Den lilla ugglan vred på huvudet åt alla håll och såg noga på sin mamma och pappa och trädet, där hon var född. Sen hoade hon ett långt "uhuuu" till ajö, bredde ut vingarna och flög darifrån.

Skogen bortom Drömmarnas berg var stor och rik på alla sorters djur. När den lilla ugglan hade flugit en stund, kom hon till en glänta i skogen, där det fanns en stenig kulle. Hon satte sig högst upp på en mossbevuxen sten, blinkade mot de sista solstrålarna och kände sig glad.

Nedanför den lilla ugglan låg en vildkatt på en slät berghäll, som fortfarande var varm av solen. Vildkatten hade fyra svarta ränder från nosen upp över pannan. Svansen var tjock och slingrade sig hit och dit. Snart hördes en otålig röst: -En ugglan! Precis i rätt tid! Nu ska du tala om en sak för mig! Hur kan den Stora Vildkatten - som - har -

skapat - allt tillåta att det fins katter som låter tämja sig?!

-Vaddå, vaddå? stammade den lilla ugglan överraskat. -Igårkväll sprang jag längre än nånsin. Ända till bäcken som rinner ner från Drömmarnas berg. Där såg jag en människohyddan av trä och stenar och runtomkring den luktade det gott av feta fjäderfä... Men jag var mätt och ville bara kika lite på avstånd. Framför hyddan satt en människa med en katt i knät. Människan smekte katten! Och katten varken bet eller klöste. Den spann!!! Jag blev iskall över hela pälsen! Låta sig klappas så där.

Brrr, hur kan det vara möjligt?!

Den lilla ugglan kurade ihop sig, skakade på huvudet och sa osäkert: -Hur ska jag kunna veta det? Vildkatten reste sig och burrade upp slingersvansen, ögonen blixtrade i grönt och gult.

**-Och det frågar du! fräste vildkatten. Du är ju en ugglan! Ugglor är kloka och kan svara på alla frågor i hela världen! -Det visste jag inte, pep den lilla ugglan förskräckt.
-Vad ska man då med dig till?! väste vildkatten. Du borde skämmas!
Ge dig iväg härifrån!**

**Förvirrad bredde den lilla ugglan ut vingarna och flög sin kos.
Hon fann ett högt träd med en yvig krona, som lyste i den nedgående solen. Den lilla ugglan satte sig på den nedersta grenen och försökte förstå vad som hade hänt.
Då hördes tunga vingslag nerifrån marken, smattrande och fladdrande landade en påfågel bredvid den lilla ugglan. Grenen sviktade under den tunga fågelkroppen. -Jag klarade det en gång till! kacklade påfågeln. Samma ansträngning varenda kväll innan man ska sova! Varför kan jag inte flyga lika bra som jag springer? O j då! Vem sitter här och lurar? Hör du, lilla vän, det är MITT sovträd!
-Förlåt då, harklade sig den lilla ugglan. Påfågeln bredde ut sina färggranna stjärtfjädrar, ordnade dem noggrannt och lät dem hänga rakt ner mot marken. Sen sa den: -Ååå! En ugglan, om jag gissar rätt på rösten! Det passar bra.**

**Påfågeln fortsatte: -Jag har en fråga som inte ger mig någon ro. Varför har den Stora Påfågeln -som-har-skapat-allt inte brytt sig om att göra flera sovträd åt oss påfåglar??
-Äh...vaddå? snörvlade den lilla ugglan.
-Jamen, du ser väl vilka långa stjärtfjädrar jag har, sa påfågeln. De är bra och ha när man ska visa vem som bestämmer. Men när jag vill sova i lugn och ro, ställer de till besvär. Bara mycket höga träd med högt belägna grenar, som brer ut sig rakt åt sidorna, passar för mig. Den sortens träd fattas i skogen!
-Du har ju det här, viskade ugglan. -Jag skulle vilja ha en tre, fyra stycken att välja mellan, ropade påfågeln. Nå, svara mig nu! Varför är det inte ordnat så?? -Det vet jag inte, svarade den lilla ugglan.**

**Påfågeln böjde på huvudet så att hans blå fjäderkrona nästan rörde vid den lilla ugglans bröstfjädrar. -Jasså! Det vet du inte! Och varför det då, om jag får fråga?! Ugglor kan ju svara på alla frågor i hela världen! -Jag visste inte att den frågan hörde till alla frågor i hela världen, sa den lilla ugglan. -Din lilla dumbom, då är du inte någon riktig ugglan heller! kacklade påfågeln. Du borde skämmas! Ge dig iväg härifrån!
Förskrämd flög den lilla ugglan sin kos.**

Hon fann en klipphåla, där hon slog sig ner i ett hörn för att vila och tänka efter. Varför borde jag skämmas? sa hon till sig själv. Varför ska jag kunna svara på alla frågor i hela världen? Hur kan vildkatten prata om den Stora Vildkatten-som-har-skapat-allt och påfågeln om den Stora Påfågeln-som-har-skapat-allt, när det är den Stora Ugglan, som har skapat allt?

**Solen hade gått ner bakom Drömmarnas berg.
I väst lyste Aftonst järnan på himlen och sakta steg månen upp över trädtopparna.
Månljuset nådde in i klipphålan och den lilla ugglan gladde sig
åt det silverfärgade skenet.**

**-Tid att flyga ut, pep en röst bakom henne. Å, vilken stilla natt! Den Stora Fladdermusen-som-har-skapat-allt vare tack!
Den lilla ugglan vred på huvudet och upptäckte en fladdermus, som hängde upp och ned på väggen. Med tårna på baktassarna och de båda tumklorna hade den borrarat in sig i klippan. Fladdermusen spärrade ut flyghuden en aning för att smörja in den. Med**

tungan fångade den upp en oljig vätska, som sipprade fram ur en öppning ovanför näsborrarna och spred den snabbt över hela huden.
-UHU! FY, vad det luktar illa!!! jämrade sig den lilla ugglan.

-Det luktar starkt, medgav fladdermusen. Så är jag inget byte för dig heller, min kära. För du är ju en ugglan, eller hur? -Ja, men bara en liten och kanske inte ens någon riktig... -Äsch, ugglan är ugglan och ugglor kan svara på alla frågor i hela världen, sa fladdermusen. Jag skulle vilja fråga en fråga, min kära.

Fladdermusen flyttade sig längs klippväggen tills den blev hängande framför ögonen på den lilla ugglan. -Titta, hur uppfinningsrikt jag är skapat! pep den. Perfekt utrustad för allt! Även i den mörkaste natt hittar jag min föda. Jag skickar ut en signal mot myggen och när ekot kommer tillbaka fladdrar jag dit och snappar i mig dem. Bara en sak bekymrar mig. Varje år föder jag en unge till världen, en enda unge! Fjärilar och malar lägger massor med ägg! Bakom varenda igelkottmamma trippar en lång rad igelkottungar och rävar får åtminstone tre ungar! Varför vill den Stora Fladdermusen-som-har-skapat-allt att just vi fladdermöss bara ska få en enda unge?! -Det vet jag inte, svarande den lilla ugglan. Fladdermusen gungade förvånat fram och tillbaka. -Vet du inte?? Hur ska jag kunna tro på det?-Det vet jag inte, upprepade den lilla ugglan och stönade bekymrat. -Vem ska kunna veta det, om inte du vet? frågade fladdermusen sorgset. Du tänker kanske inte efter ordentligt, eller hur? Snälla du, kom tillbaka om du kommer på svaret? Den lilla ugglan nickade ivrigt på huvudet. -Bra! pep fladdermusen, bredde ut flyghuden och fladdrade ut i natten.

Många andra fladdermöss följde efter ur hålans innersta gömmen och deras snabba, gälla skrin fick luften att dallra. Den lilla ugglan såg länge efter dem, där de flög i zickzack genom månljuset.

Trots alla sina bekymmer kände sig den lilla ugglan hungrig. Hon tillbringade natten med att jaga och dödade sitt byte snabbt som blixten. När hon hade ätit sig proppmätt på möss, hörde hon en mus kila fram under jorden nedanför henne. -Hör du, musen därnere! ropade den lilla ugglan. Kan du svara på en fråga? Vilket mäktigt väsen är det som har skapat dig och mig och allt i hela världen?

Efter en stund pep det från ett hål i marken: -Den Stora Musen förstår, vem annars! Det vet du redan, du allvetare där! Varför frågar du så bakslugt? Vill du locka upp mig ur mitt hål, va? Det är såna som du, som rör för att några av oss fattas hela tiden! Om jag bara kunde begripa varför ni ugglor inte blev skapade till att äta gräs istället...

-Eller säd, föreslog den lilla ugglan.

-Nej, säden tillhör oss! pep det lite tystare och snart var allt tyst.

Den lilla ugglan flög vidare och letade efter en hög trädtopp att vila ut i. -Uhu, uhu! hoade hon. Jag är ingen allvetare! Jag vet ingenting, det vet jag säkert! Djupt under henne gled en grå skugga genom natten med en tjock slingersvans. -Åjo, kurrade en röst. Ett pyttelitet vetande, tunt som ett skäggstrå, har just dykt upp... Den lilla ugglan vred på huvudet åt alla håll. -Jag kommer att lära mig, viskade hon och somnade.

När morgonrodnaden skimrade genom bladen, piggnade den lilla ugglan till och gladde sig åt det rosa skenet.

-Undrar vad jag kommer att få vara med om idag? frågade hon sig.

Hon bredde ut vingarna i gryningsljuset och flög ljudlöst och snabbt över skogen i riktning mot Drömmarnas berg. Hon såg hur bäcken under henne glittrade och yrde. När hon flög lägre såg hon människohyddan, som vildkatten hade berättat om. Allt var lugnt runt- omkring, bara några hönor pickade efter mask. Längre ner vid bäcken sjöng

en människostämma. Den lilla ugglan flög efter ljudet från rösten och fann en kvinna, som höll på att ösa upp vatten.

Ugglan landade i en bärbuske och sa blygt: -Du har så vacker röst, mycket vackrare än min! Kvinnan tittade upp och skrattade. Sen sa hon: -Tänk om alla levande varelser hade samma egenskaper, vad trist det skulle vara i världen då! Du, till exempel, hör och ser bättre än jag och då har jag inte ens nämnt vilken duktig flygare du är... -Varför sjunger du? frågade den lilla ugglan. Är det för att försvara ditt revir, precis som koltrasten gör? -Jag sjunger för att arbetet går lättare då, svarade kvinnan. Ibland sjunger jag till den Stora Moderns ära, hon som har skapat allt.

-Var bor hon? frågade den lilla ugglan. -Överallt, sa kvinnan. Människoögon kan inte se henne. Solen, månen och stjärnorna är bara smycken på hennes klänning. -Och om jag berättar för dig, viskade den lilla ugglan, att fiskarna i den här bäcken tror på den Stora Fisken-som-har-skapat-allt...? -Den Stora Modern skulle säkert inte bli sårad för det, sa kvinnan. Hon älskar sina skapade varelser som de är. Den lilla ugglan vickade på huvudet hit och dit och tänkte efter noga: -Blir hon glad när du sjunger till hennes ära? -Det hoppas jag, sa kvinnan. Jag ber henne om mycket också. ...Jag ber att taket på min hydda ska hålla länge och att mina hönor ska ruva fram många kycklingar och att mitt barn och jag ska få vara friska...

-Så du bekymrar dig om vad som kann hända imorgon också?

-Det gör väl alla, sa kvinnan. Vet du förresten om det blir regn idag? Jag vill att min tvätt ska få torka ordentligt. -Luften luktar inte regn, sa den lilla ugglan, hoade till avsked och flög vidare uppåt bäcken.

Solen sken hela dagen och den lilla ugglan solbadade av hjärtans lust på ugglevis. Under tiden funderade hon. På kvällen flög hon ända fram till slutningarna vid Drömmarnas berg. När det blev natt såg hon liksom en gyllene stjärna lysa mellan träden. Hon flög mot skenet och upptäckte en liten stuga av trä. Ljusskenet kom från en glugg i väggen och lockade till sig nattfjärilar. Den lilla ugglan kände sig också förtrollad av ljuset. Hon vågade sig allt närmare, tills hon satt på en smal plank framför öppningen. Det varma skenet fyllde henne med en så underbar känsla att hon brast ut i ugglornas älsklingsång. Med slutna ögon och vidöppen näbb hoade hon de skönaste uggleljud. -En ugglan på mitt fönsterbräde, sa en mörk röst. Välkommen hit! Den lilla ugglan blinkade mot ljuset. Det fanns en människa därinne. En gammal farbror var det.

Den lilla ugglan frågade den gamle mannen: -Vad gör du?

-Jag läser, svarade han och föste försiktigt bort en nattfjäril från den vita sidan. Dagen räckte inte till för mig, så jag fortsätter att läsa i lampans sken. Boken handlar om den Store Fadern-som-har-skapat-allt. -Var bor han? frågade den lilla ugglan. -Överallt, svarade den gamle mannen. I himmelriket som mina ögon inte kan se ännu och i människornas hjärtan. -Ber du till honom om sånt som du önskar dig imorgon också? frågade den lilla ugglan. -Jadå, sa den gamle. Men ännu oftare ber jag honom om förlåtelse för allt orätt som jag gjorde förr i tiden. Det tänker jag mycket på... -Om jag berättar för dig, viskade den lilla ugglan, att nattfjärilarna tror på den Stora Nattfjärilen-som-har-skapat-allt...? Den gamla farbrorn log medlidsamt: - Hur skulle de annars kunna föreställa sig den Store Fadern? -Kanske som den Stora Modern, som kvinnan nere vid bäcken... Den gamle mannen rynkade pannan.

-Jag som har berättat så mycket för henne om den Store Fadern! Men hittills har det visst varit förgäves, det förstår jag av det du säger... Jag hoppas att hon ska inse vad som är rätt såsmåningom. -Blir den Store Fadern sårad om kvinnan kallar honom för den Stora Modern? frågade den lilla ugglan. Den gamle mannen funderade länge: - Vilken underlig fråga... Det tror jag inte. Den Store Fadern är god. Jag är rädd för att det är jag som blir lite sårad, jag, hans trogne tjänare...

-Var inte lessen för det, sa den lilla ugglan och flög därifrån på tysta vingar.

Nästa morgon kom den lilla ugglan tillbaka till dalen där kvinnan bodde. Den här gången fann ugglan ett barn istället för kvinnan. Barnet satt vid strandkanten, plaskade med benen i vattnet och tittade på fiskarna. En katt låg i barnets knä. Solen sken på barn och katt, på vatten, stenar och gräs. Ljudlöst slog sig den lilla ugglan ned på en stubbe. Hennes skarpa blick kunde se allt också på långt håll...Hur barnet smekte katten, hur katten njöt av att bli smekt, så mycket att den till och med glömde bort fiskarna... Hur vågorna glittrade...Ugglan var lycklig över allt hon såg.

Tänk om barnet också hade givit det Underbara som hade skapat allt, ett eget namn.

Kanske var det så, kanske inte. Men barnet satt mitt i det Underbaras närvaro, omfamnad av det Underbara som lät solen skina över allt och alla. Det kände den lilla ugglan tydligt. Just nu hade tiden förlorat sin betydelse.

Imorgon och igår var inte längre viktiga.

Den lilla ugglan vred på huvudet åt alla håll och tänkte på de många namnen, som det Underbara hade fått: -Du Stora Ugglan-som-har-skapat-allt, Stora Vildkatt, Stora Påfågel, Stora Fladdermus, Stora Mus, Stora Moder, Stora Fader...Man skulle kunna kalla dig den Stora Hemligheten-som-är-nu-och-alltid också, ropade den lilla ugglan glatt. Katten i barnets knä öppnade ett öga och blinkade sömnigt mot ugglan:

"Varum nicht", miaute sie faul.

Efter solnedgången flög ugglan tillbaka till skogen. Hon höll utkik efter mushålet, fann det och ropade. -Uhu!! Uhu!! Allt levande lever av det som lever!

Er säd har också livskraft!

När hon flög vidare, mötte hon fladdermusen. -Vad fint du flyger, sa den lilla ugglan. Om du vore tvungen att bära mer än en unge i din kropp, skulle din flyghud kanske inte orka bära dig. -Kanske inte, medgav fladdermusen.

Den lilla ugglan gled över påfågelnsovträd. "Stackars karl, vad du är fåfäng," tänkte hon. "Du är ett fjäderfä precis som en höna och ändå vill du ha mer än ett sovträd för dig själv".

Hon flög vidare och såg hur vildkatten låg och lurade utsträckt på en tjock trädgren. Ögonen lyste när den fick syn på den lilla ugglan: -Jasså, redan fullärd, väste den. -Nej då. Jag är ju bara en liten ugglan som lär mig hela tiden, sa den lilla ugglan förnöjsamt.

Förresten har jag också sett en katt, som tyckte om att bli smekt. Inte ens fiskarna i bäcken kunde locka bort den från barnets knä! -Förskräckligt! morrade vildkatten.

-Tycker du inte att det skulle bli långtråkigt, om alla varelser vore lika och kände likadant? frågade den lilla ugglan. Är det inte bra att den Stora Hemligheten, som du kallar för den Stora Vildkatten, har ordnat med många möjligheter?

Vildkatten teg och den lilla ugglan flög vidare. Till slut hälsade hon på mamma och pappa ugglan hemma i trädet, där hon var född. -Uhu! Uhu! Välkommen hem! Hoade de.

Har den Stora Ugglan-som-har-skapat-allt låtit dig uppleva mycket?

-Ja, det har hon, svarade den lilla ugglan lugnt. Från och med nu ska jag berätta om det för er och alla som jag möter. -Gör det min unge, sa mamma ugglan uppmuntrande.

**Och pappa uggle sa: -Det är bara bland människorna som du kan få det besvärligt.
De har lite svårt att tro... Den lilla ugglan vickade ivrigt på huvudet och sa:
-Då flyger jag ändå tills jag hittar någon som tror mig!**